

Motion till riksdagen

1985/86:Sf286

Kersti Johansson och Karin Israelsson (c)

Rätt till ersättning för vård av anhörig

Anhörigvård ingår som en viktig del i vårdstrukturen och den insats som anhöriga kan göra är oftast den viktigaste medmänskliga i vårdkedjan.

Intresset för vård i hemmet har ökat hos huvudmännen, inte minst för att det i allmänhet är mindre kostnadskrävande att i hemmet vårda någon som är sjuk eller handikappad än att ge någon form av institutionsvård. Det finns beräkningar som visar att ett ersättningssystem genom den allmänna försäkringen, för den som gör betydande vårdinsatser i hemmet, på sikt leder till samhällsekonomiska besparingar.

Samhällets insatser för äldre, sjuka och handikappade måste därför inriktas på att underlätta för dem som så önskar att kunna få bo kvar i sin bostad och i sin hemmiljö så länge som möjligt.

De flesta människor har en naturlig önskan att stanna hemma fast de är sjuka, gamla eller handikappade och behöver extra insatser av sjukvård eller social service i sin dagliga tillvaro. Vid andra tillfällen då det behövs vård – det kan handla om barn med cancer eller om andra mera akuta livshotande sjukdomstillstånd hos nära anhöriga – finns en strävan inom sjukvården att ge denna terminalvård i hemmet. Här krävs helt naturligt att anhöriga kan göra en insats och att ekonomin ej lägger hinder i vägen.

Sjukvård i hemmet är ett komplement till den vård som ges på sjukvårdsinrättning. Men vården i hemmet är ändå så viktig för många människor att den inte av ekonomiska skäl får omöjliggöras. Möjlighet till tjänstledighet och någon form av ersättning är för de flesta en förutsättning för anhörigvårdens genomförande.

Här kan finnas anledning att än en gång citera vad socialförsäkringsutskottet skrev redan i mars 1983:

Utskottet anser att de anhörigas insatser bör tas till vara inom äldreomsorgen. Det är därför viktigt att den som vill hjälpa eller ta hand om en äldre anförvant får samhällets stöd för detta. Han eller hon måste få ersättning för sitt arbete och tillförsäkras samma sociala trygghet som andra.

Det är angeläget att så sker. Trots den omfattande satsning som samhället har genomfört inom vård och social service beräknar HS 90 att mer än hälften av vård- och omsorgsarbetet för äldre, långvarigt sjuka och handikappade utförs oavlönat av anhöriga.

I anhörigvårdskommitténs betänkande (SOU 1983:64) – som enligt uppgift fortfarande är föremål för överväganden inom regeringskansliet – föreslogs bl. a. att en lagstadgad rätt till ledighet från förvärvsarbete skulle infö-

ras för den arbetstagare som önskar vårda en sjuk eller handikappad anhörig i hemmet.

Mot. 1985/86
Sf286

En lagstadgad rätt till ledighet för anhörigvård är, som vi ser det, ett rimligt krav. Skall en sådan lagstadgad rätt till ledighet, som anhörigvårdskommittén föreslagit, få avsedd effekt måste den dock kompletteras med rätt till ekonomisk ersättning. Ersättningen bör därvid grundas på principen att den skall utgöra kompensation för utfört arbete och göras lika stor för alla.

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om rätt till sociala förmåner för anhörigvårdare,

[2. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om rätt till ledighet för anhörigvårdare.¹]

Stockholm den 23 januari 1986

Kersti Johansson (c)

Karin Israelsson (c)

¹ 1985/86:A731.